

Bilag 1:

Belgien – Dinant-modellen

Den belgiske tilgang synes at være et centralt udgangspunkt at lade sig inspirere af, hvis man i Danmark ønsker etablering af et velfungerende familieretsligt system.

Historien – kort:

I det belgiske familieretlige system tog man for over et årti siden den tyske Cochem-model til sig som udgangspunkt i en erkendelse af, at den daværende tilgang var uholdbar.

Forberedelsesprocessen bestod ud over at involvere/motivere sagsaktørerne, også i at forbedre den oprindelige tyske model samt at påvirke lovgivning til at understøtte den ønskede retspraksis.

Efterfølgende er man fortsat med at videreudvikle modellen, som er blevet udbredt til hovedparten af retsdistrikterne i Belgien såvel som har dannet grundlag for adaptering i Schweiz og aktuelt drøftes i Frankrig (Paris). Også i Tjekkiet og Slovakiet anvendes Cochem tilgangen.

I modsætning til Danmark er disse lande opbygget i form af regioner med selvstændig lovgivning og praksis, hvorfor det ikke har været en national beslutning, men et anliggende drevet regionalt. Regionerne i respektive lande har således tilvalgt den belgiske Dinant-model idet man har fundet den mest hensigtsmæssig.

Dinant-modellen er båret af 5 grundprincipper:

- Forældre skal have fokus på barnets trivsel
- Hurtig indgriben, så konflikten ikke bliver forankret
- Ingen brud i forholdet mellem barn og forældre
- Organiseret samarbejde mellem forældre og fagpersoner
- Tværfagligt samarbejde og synergi mellem fagpersoner

Den danske model blev til sammenligning i 2018 markedsført med stikordene:

- Familieretshuset; screeningssystem, familie-mægling og familieretslig udredning

- Familieretten; komplekse sager
- Børneenhed; børnene bliver inddraget tidligt og så skånsomt som muligt
- Ligeværdigt forældreskab; deling af børnecheck

I Belgien indebar tilgangen at man i de “vanskelige sager” oftest har fundet løsninger i et tværfagligt samarbejde indenfor 30 dage. Opstart senest efter to uger fra sagens fremkomst.

I Danmark er til sammenligning kun visiteringsprocessen afsluttet og der er alene indkaldt til første ikke-tværfaglige møde, på tidspunktet hvor hovedparten af sagerne i Belgien er afsluttet! *

I Danmark frafaldt man i 2020 kravet om mægling og betænkingsperiode.

Derved skabtes et konfliktskabende og konflikteskalerende dansk familieretligt system, hvori børn blev fastholdt og gjort til omdrejningspunkt for hovedparten af sagens aktører; forældre, psykologer og dommere. Men det stopper ikke ved dette.

Overinvolvering af barnet – er det en skånsom tilgang?

Hvis man kigger på omfanget af børneinvolvering i Danmark vil mange blive forpustet:

- Børnesamtaler med og fortolkninger heraf ved pædagoger, lærere og socialrådgivere
- Børnesamtale i Familieretshuset
- Børnegruppedeltagelse i Familieretshuset
- Samtale med psykolog og observation i forbindelse med børnesagkyndige undersøgelser i regi af Familieretshuset
- Samtale med psykolog og observation i forbindelse med børnesagkyndige undersøgelser i regi af Familieretten (måske krav om nye udtalelser fra institution/skole).
- Samtale med dommer og psykolog i Familieretten

Oven i dette kan man så tillægge den opmærksomhed, der er på barnet fra dets forældre og andre nære i hele forløbet, der kan tage flere år (*red.: I DK tager forløb i Familieretshus + Familieretten i gns. 1,1 år (2023)*).

I Dinant-modellen er fokus på forældrene. Hvorledes medvirker de til at finde løsninger. De fagprofessionelles opgave er at hjælpe forældrene til at finde gode løsninger, der sikrer barnets fortsatte gode kontakt til begge forældre. Opgaven er således ikke at finde "den bedst egnede forælder".

Konfliktmodellen – den danske tilgang – polariserer forældrene og stigmatiserer, stik imod hvad der er til delebarnets bedste hvorved skilsmissebarnet gøres til den sikre taber.

I Danmark fastholdes delebarnet i en taberposition efter at der i samværssagen er truffet en afgørelse. Dette forhold vidner flere danske undersøgelser om.

Danmark: Skilsmissebarnet efterlades uden efterværn

I modsætning til anbringelsesområdet, er skillemissebarnet ikke sikret nogen form for efterværn efter retlig afgørelse.

I stedet er det op til den mest stigmatiserede forælder at påvise at vedkommende enten er tilstrækkelig god til at "fortjene" yderligere samvær eller dokumentere at barnets trivsel er forværret. Dette kan tidligst ske tidligst efter et år. Således fastholder man den stigmatiserede forælder i sin tilstand, barnets forhøjede emotionelle stresstilstand internaliseres, sagsbunkerne i det familieretslige system forøges og alle parter re-traumatiseres når sagen genoptages = alle taber.

Ved påstande om strafferetslige forhold

I belgiske sager med mistanke om forhold af strafferetlig karakter straks-involveres politi / børnehus. Parallelt med mæglingprocessen udreder relevant myndighed nedlagte påstande og rapporterer løbende om sine fund til Familieretten, der kan inddrage denne viden i sin proces, herunder regulere samvær om nødvendigt.

I Danmark venter man på afslutning af udredning, der kan tage 4-6 måneder, inden man påbegynder mægling". Derved skabes unødigt lange forløb. (red: I stedet for at lade et børnehus gennemføre en retsmedicinsk screening, hvilket tager en uge).

Tilhold vs. krisecenter

Polititilhold mod den potentielle voldsudøver er også et retlig greb, der i Belgien kan tages i brug. I stedet for at det er barn + voldsudsatte forældre, der skal på krisecenter, er det den påståede voldsøver der skal holde sig fra hjemmet og barnets nærområde. Således kan barnet opretholde en nogenlunde normal hverdag i stedet for at opholde sig i et u hensigtsmæssigt miljø samtidig med at der ydes støtte fra krisecenter.

Hvis der efter en politimæssig vurdering tildes et tilhold, har personen der har fået tilhold et retsligt krav på hurtig opstart af samværssag (max. 2 uger) samt ophold på krisecenter.

Red: Op imod 2.400 børn forventes årligt at få ophold på krisecenter længere end 1 måned og ofte op til 3 måneder. Se bilag 1B

Ved samværschikane / “fremmedgørelse”

I Belgien er man meget bevidst om i mæglingforløbet ikke at stigmatisere den “fremmedgørende” forælder for derigennem at tillade en gradvis genopbygning af båndene mellem den “fremmedgjorte” forælder og barnet.

Dette indebærer ikke at den “fremmedgørende” forælder har frit lejde til at fortsætte sin adfærd, hvis der ikke i forbindelse med udredning af politi / børnehus findes bestyrket mistanke.

Lovgivningsmæssigt råder dommeren over en række greb af en karakter, der oftest har effekt.

En familie, en sag, en dommer

Hvis en sag kommer for retten mere end en gang, vil det være den samme dommer, der er ansvarlig for sagens behandling. Hermed sikres tilstedeværelse af tilstrækkelig baggrundsviden således at der enten umiddelbart kan træffe afgørelse eller sikres korte forløb, således at tidsfaktoren ikke får unødigt negativ indflydelse.

Diagnose vs. traume: “De vanskeligste sager”

Også i Belgien har man “vanskelige sager”, hvor en forælder eller begge ikke kan bringes til at acceptere lavpraktiske løsninger. Men omfanget synes langt mindre end hvad der ses i Danmark.

I forskellige sammenhænge ses ofte psykologiske/psykiatriske diagnose bragt på banen som en del af en forklaringsmodel.

Der vil givetvis være forældre, som der kan hæftes en eller flere diagnosekode på, men det er ikke nødvendigvis ensbetydende med at forældrerollen ikke kan løftes.

Reelt kunne det lige så vel være uforløste traumer eller krisereaktioner.

I psykiatrien ses ofte en tilgang, hvor man støtter en person i at kunne varetage forældrerollen, enten i et familieorienteret behandlingsforløb eller med ekstra støtte i de perioder hvor vedkommende ikke har det nødvendige overskud.

Man er i Belgien opmærksom herpå og har forskellige tilgange til at adressere problematikkerne med et ønske om at beskytte barnets ret til familieliv, men også med en erkendelse af at det i sjældne tilfælde kan være nødvendigt at afbryde barnets kontakt til en forælder uden tilstrækkelig forælderevne.

Lige rettigheder og pligter – i Belgien

Som udgangspunkt er forældrene ligestillet efter et samlivsbrud.

Det er ikke det samme som 50/50 samværsordning er standard. Her inddrages lavpraktiske forhold, eksempelvis arbejdsituation og geografisk nærhed. Det kan således være, at det mest hensigtsmæssige vil være at starte ud i en 65/35 ordning, som kan tilpasses, hvis der sker relevante ændringer, der understøtter 50/50.

Ingen privilegier knyttet til barnet – i Belgien

At den ene forælder har en overvejende del af samværet, indebærer ikke, at denne kan flytte med barnet ud af nærområdet på samme vis som det gælder i Danmark for bopælsforældre til børn, der ikke er startet i skole.

Begge forældre bidrager forholdsmæssigt til barnets forsørgelse ud fra indkomstmæssige forhold. Der er en økonomisk ramme herfor. Indbetaling sker til en fælles konto.

Lavpraktisk samarbejde

I erkendelse af at det kan være vanskeligt løbe et samarbejde i gang efter uenigheder, der er eller har været genstand for forløb i det familieretlige system, kan partnernes advokater eller mediator have et ansvar for den efterfølgende kommunikation. Målet er at etablere et lavpraktisk samarbejde forældrene imellem og samtidig deeskalere konflikten over tid.

Kommentarer til den belgiske Dinant-model

Når man kigger på den belgiske Dinant-model, skal man også inddrage hvorledes man har tilrettelagt samarbejdet med primær sektor (kommunerne) og andre offentlige instanser.

Sikrer man med midlertidige afgørelser i familieretten, at der foreligger en handlingsplan, der angiver hvilke indsatser der skal gøres for at (re)etablere forældrene i en situation, hvor de er ligeværdige omsorgspersoner i forhold til barnet. Støttes den ene forælder til at (gen)erhverve den nødvendige forældreevne, støttes forældrene i ordninger der deeskalerer eventuel konflikt og fremmer et lavpraktisk samarbejde? Er der etableret en rolle, der understøttet af sagens dommer kan træffe nødvendige beslutninger uden unødigt ophold og samtidig har ansvar for at alle parter medvirker til at (be)handlingsplanen gennemføres?

Af andre forhold man skal kigge på er om man også i Belgien savner retsmidler til eksempelvis at pålægge gennemførelse af en klinisk udredning af en forælder, der nægter at samarbejde og om udfaldet heraf (eller nægtelsen) skal kunne påvirke afgørelsesudfald, om man savner mulighed for dynamisk tilpasning af samværsomfang, om man savner lovgivning der som i Rumænien også præciserer ansvar hos myndigheder og barnets omgivelser for ikke at modarbejde barnets kontakt til den ene forælder (med tilhørende sanktionsmuligheder).

Værdien af at friholde børn for ophold på krisecenter ved at politiet udsteder tilhold mod en voldsudøvende forælder mod ophold i eget hjem skal ligeledes inddrages, når man lader sig inspirere af Belgien.

Ligeledes skal det afdækkes om primær sektors rolle er defineret som kan eller skal opgaver; skal børn/familie der er udredt af børnehus tilbydes traumefokuseret behandling, skal der tilbydes forløb der har til formål at (gen)erhverve forældreevne med mere.

"Forældrefremmedgørelse"

Heller ikke Belgien undgår påstande om at "forældrefremmedgørelse er mænds måde at udøve vold mod kvinder familieretlig kontekst" kommer til udtryk. I sensommeren 2024 er det forventeligt at den GREVIO inspirerede rapport "L'aliénation parentale. Étude du concept et des pratiques en Belgique francophone" kommer til at florere. Rapporten er i lighed med rapporter fra andre lande baseret på erfaringer fra egne retssystemer kombineret med litteraturgang og interviews med fagaktører – dvs. overvejende præget af juridisk tilgang, udfærdiget af mestedelens af kvinder, der beskæftiger sig med kvinde- og børnerettigheder.

Også her savnes perspektivet at det 100 procent børnene det går ud over, og efter al sandsynlig at den skadelige manipulative adfærd fra forældreside har en kønsmæssig 50/50 balance.

Selvom rapportens forfattere synes at have gjort sig mange overvejelser, er en af disse ikke egen bias. Undervejs i rapporten anføres at begrebet "forældrefremmedgørelse" er kønnet. Ikke kun på grund af dette, men af alle de holdninger, tolkninger og følelser, der er knyttet til begrebet, er der al mulig grund til ikke at introducere det i dansk lovgivning.

Rapportens kønsmæssige slagside skal også ses i lyset af dette opslag:

"Forældrefremmedgørelse – kampen om definitionsretten"

<https://delebarnetsvilkaar.dk/foraeldrefremmedgoerelse-kampen-om-definitionsretten/>

Rapporten rummer også en beskrivelse af Dinant-modellen og finder kun få punkter at kritisere den på, hvilket handler om tilgangen til børneinddragelse, hvor forfatterne gerne så børn få en mere fremtrædende rolle – helt uden blik for at man derved risiko-eksponerer, belaster og ansvarliggør børnene på samme vis, som aktuelt gør sig gældende i Danmark. Men igen – det er ikke en rapport udfærdiget af psykologer men af jurister.

Kildemateriale:

Om Dinant-modellen

(2014): Forberedelserne til etablering ny retspraksis

https://www.vd.ch/fileadmin/user_upload/themes/vie_privée/jeunesse/Colloques/separation_conflictuelle/De_Cochem__Dinant__une_proc_dure_dans_le_respect_de_l_enfant.pdf

(2014): Marie France Carlier, belgische Jugendrichterin zur belgischen Sorgerechtspraxis (video)

<https://www.youtube.com/watch?v=7iZVQsKqX5s>

(2014): Jan Piet de Man: Shared parenting in Belgium – Strasbourg conference, Oct 2013 (artikel)

<https://sharedparenting.wordpress.com/2014/04/06/41/>

(2016): Marie France Carlier: Le Modèle de Consensus Parental (video)

<https://youtu.be/V3W00m8LxmQ>

Marie France Carlier : Le Modèle de Consensus Parental (suite) (video)

<https://youtu.be/vApW7YljV60>

(2016): Me Bee Marique: Le modèle de consensus parentale de Dinant (video)

<https://youtu.be/r7Srpy-3qzg>

(2016): Débat avec Intervention de Madame Alexandra Huberty Juge IV Chambre (video)

<https://youtu.be/Ry8Bm2ThK0E?list=PLdl16wOveelj2y1O9HN5r3iQMEXOaQQb3>

(2018): La paix à petits pas : Marie-France Carlier (artikel)

https://www.academia.edu/39835578/La_paix_%C3%A0_petits_pas_Marie_France_Carlier

(2020): “The Consensus Model” (artikel)

<https://www.twowishes.org/dinant-family-courts/>

(2021): Interview with Marie-France Carlier (Judge) and Olivier Vanhaelen (Expert) (artikel)

https://brianludmer.ca/wp-content/uploads/2021/05/PAI_Newsletter_May_2021.pdf

(2021): Marie-France Carlier FAMILY TIES 2021 BRUSSELS 9&10 September 2021 (video)

<https://youtu.be/vB2ayqbJBEU>

(2021): Belgian Justice Minister Vincent Van Quickenborne (artikel + tale)

<https://www.sharedparenting.scot/guiding-principle-in-belgium-is-that-of-equal-custody-of-the-child/>

https://www.sharedparenting.scot/wp-content/uploads/2021/10/Speech-minister-Van-Quickenborne_4th-Intl-Conference-Protecting-Family-Ties-after-Separation.pdf

(2022): Marie France Carlier: Le consensus parental au Tribunal de la famille de Dinant (podcast)

[https://www.youtube.com/watch?v=N7EjLRDmlyU%20\(podcast\)](https://www.youtube.com/watch?v=N7EjLRDmlyU%20(podcast))

(2022): Cochem model Gentse Familierechtbank

<https://www.elfri.be/artikel/cochem-model-gentse-familierechtbank>

Forebyggelse:

(2023): Skilsmisse: Familieadvokat forbinder jura og omsorg (artikel)

<https://sociaal.net/achtergrond/echtscheiding-gezinsadvocaat-verbindt-recht-en-zorg/>

Barnet – objekt for privilegier og særrettigheder (DK):

<https://delebarnetsvilkaar.dk/incitament/>

Bilag 1A

Andre beskrivelser af den belgiske tilgang

Belgien og Dinant-modellen: Et spadestik dybere

<https://delebarnetsvilkaar.dk/belgien-og-dinant-modellen-et-spadestik-dybere/>

Belgien og Dinant-modellen: Lovgivning

<https://delebarnetsvilkaar.dk/belgien-og-dinant-modellen-lovgivning/>

Belgien: Statistik, samværsaftørelser vs. Dinant-modellen

<https://delebarnetsvilkaar.dk/belgien-68-afgoerelser-om-ligevaerdige-samvaersordninger/>

Belgien: Bopælsforælder

<https://delebarnetsvilkaar.dk/belgien-60-40-fordeling-for-bopaelsforaeldre/>

Bilag 1B

Børn med ophold på krisecenter (DK)

Tal fra Danmarks Statistik (2021) for kvindekrisecentre:

- 2.254 børn havde ophold, 81 dog kun et døgn
- 1/3 af krisecenterophold varer mellem 31 og 119 døgn (ca. 800 børn)
- 1/4 af krisecenterophold varede mellem 6-30 døgn (knap 600 børn)
- 1/4 af krisecenterophold varede mere end 119 døgn (ca. 550 børn)

Hvis der havde eksisteret ligestillede mandekrisecentre i 2021 og kønsforholdet fsva. voldsudøvelse kønnene imellem fsva. partnervold (55/45) og vold mod børn (48/52) anvendes, da ville det indebære at behovet for børn på mandekrisecentre ville have set ca. således ud:

- 1.844 børn skulle have haft ophold.
- 1.070 børn skulle have haft ophold længere tid end 31 døgn.
- 461 børn skulle have haft ophold mellem 6-30 døgn.

At mere end 2.400 børn årligt med den nuværende tilgang på området fremadrettet kan befinde sig i et krisecentermiljø mere end en måned og ofte op til tre måneder, synes stærkt problematisk.

Kilde

<https://delebarnetsvilkaar.dk/krisecentre-problemer-ifht-det-familieretlige-omraade/>